

Русенската филхармония

Доста ръководители-диригенти смени Симфоничният оркестър на Русенската филхармония от първите Мартиенски дни досега. И макар те да бяха музиканти с равнище, появяваха се и различия в посоките, по които го водеха, за добро и за не толкова добро — и в репертоар, и като емоционално-изразен обхват, и като ансамбловно-инструментални изисквания.

Двата концерта, които чух (при откриването само по Българска телевизия), издават степен на израстване на състава, при която той е успял да придобие почти „неза висим“ от водачите характер: спит, уравновесен ансамблов звук, енергични и точни реакции на диригентския жест, разнообразие на тембовата и динамична интензивност — че рече, много от онова, което вече е при годено да послужа на по-сложни и разграничени интерпретаторски изисквания от страна на диригентите. Всичко това позволи и двата концерта да преминат на равнище, задоволяващо добрия музикантски вкус и видими различия в природата и естетичните посоки на двамата диригенти.

Първата пиеса от концерта на 19 март, „На прощаване“ от Пенчо Стоянов, на мери убедителна близост в тонуса и настроението с текста и речитатора Димитър Буйнозов. За съжаление, въ-

преки усилвателите за говор, текстът се загуби, потъваше на много от местата в по-силна динамика — а това създаде излишно напрежение при слушането: при такава поезия (Ботевата) на човек му е жал дори сричката да изтърве. В останалото — драматургия на темпата, различимост на подбора и осъществяването на смисловите акценти-кулминации, сродството с авторските намерения в съотношението мисъл-чувство, и пр. — оркестърът и Румен Байраков постигнаха тълкуване, което открива и изтъква предимствата на тази съдържателна, въздействаща пиеса.

Трудно могат да се направят възражения от решаващо естество и срещу втората пиеса на венерта, Първи концерт за виолончело и оркестър от Сен-Санс. Изискан съпровод и солистка, — Богдана Пенева, за чиято популярност не преставам да се удивявам как стои в рамките на своя град и предимно сред професионалистите. Такъв роден и същевременно шифрован до свършенство музикант (не се боя от силни думи — големи и всеобщи „усилия“ ще са необходими, за да западне такава явление!) дори в нашето изобилно от първостепенни инструментални таланти се среща изключително рядко. Най-силно впечатление при първо слушане (за мен е такава!) ми направи странната ѝ, категорично изразена индивидуалност.

Предвкусам с възненение как би изглеждала в добра съвременна музика, Барток, Шостакович или Стравински например, и в същото време задълго ще запомня тази странна, парлива сплав, която се получи между „дивата“ ѝ, „ъгловата емоционална природа и галантната виртуозност на творбата на Сен Санс. Непокорна същност носи талантът на Богдана Пенева, щом дори академизмът е минал покрай нея само за да доведе инструменталната ѝ схватливост до безурно лентата — без да я оакстри, без да изопачи или „фризира“ естествена ѝ импулсивност, порив (разбирате ме, нали: нямам предвид педагозите, учителите, а самия процес, системата на обработката!). Да ѝ е на добър час в днешния наш и международен музикален живот!

За оркестър и диригент връхна точка на концерта бе Седмата симфония от Прокофиев. От различните интерпретации и писмени тълкувания — анализи винаги съм оставала с впечатлението за ведра, живописна лирика. Запазвайки възвешените ведри настроения, Румен Байраков и оркестърът като че ли я бяха повдигнали степен нагоре в скалата на емоционалната изразност. От лириката бяха отпаднали пастелните кротки бапри, средната заемаше притаено, но достатъчно осезаемо напрежение, загатаващо тревожно предчувствие като че ли;

горната кулминативна граница бе влязла в сферата на някаква ярост, отчаяно неселне (особено във валса — алерето и в началото на финалната част). Забележимо ускорена във втората и третата си части, четливо обособена във вътрешната си темпова структура, рядко и предпазливо допускана до оазисите на съзерцание и по кой (най-вече при появите на главната тема от първата част и нейната реминисценция в четвъртата; също при финалното „приказно“ включване със звънчетата), Симфонията на Прокофиев придоби в тълкуването на русенци и на Румен Байраков различна от познатата физиономия. Физиономия, която очевидно се съдържа в гениалния замисъл на автора, но като че ли е държа на повече в сянка, пренебрегвана заради цветната феерия на романтичната лирика. А и така симфонията убеждава и изпълненето ѝ радва както с доловимостта на замисъла, така и с последователното му провеждане от диригент и оркестър.

Концертът от 19 март, допълнен с впечатления от откриването на тържествата, дава достатъчно основания за висока оценка на състоянието на Симфоничния оркестър на Русенската филхармония, за радостно очакване на предстоящи негови прояви.